

**A Huszár Lajos Éremtár
és a
Herman Lipót Kiállítóhely
beszámolója és munkaterve
a
2019 -2020 évről**

3200 Gyöngyös Fő tér 10.

Vezető: Farkas István

A készítés dátuma: 2020. január 31.

Beszámoló a Huszár Lajos Éremtár és Herman Lipót Hagyaték 2019. évi működéséről

Szakmai munka:

A 2010 eleje óta „muzeális gyűjtemény és kiállítóhely” minősítésű intézményrészt 2019-ben is igyekeztünk besorolásához és a gyűjtemény színvonalához méltó módon működtetni. Szakmai oldalról ez az éremtár, valamint a Herman Lipót kiállítás tényleges és virtuális látogatóinak minél szélesebb körű kiszolgálását és a gyűjtemény anyagának tudományos igényű feldolgozását jelenti. Ezeket az év során minden tekintetben eredményesen valósítottuk meg.

A Huszár Lajos Éremtár a gyűjtemény népszerűsítése céljából 2015-től kezdve minden évben megjelentet egy füzetet az Éremtári Füzetek sorozatcímmel, mely az állomány egy-egy részét dolgozza fel. Az önkormányzati múzeumi pályázatnak köszönhetően idén is nyomdakész állapotra elkészült az ötödik füzetét, amely azon gyöngyösi érmeket mutatja be hetvenhat oldalon keresztül, amelyeket az előző füzetben nem jelentethettünk meg. Ehhez elengedhetetlen volt azoknak az érmeknek, plaketteknek és medáloknak a műtárgy-fotózása, amelyekről eddig nem készült felvétel. 2019-ben megközelítőleg 140 tárgyról készült jó minőségű műtárgyfotó, melyeket szintén az önkormányzati támogatásból finanszíroztunk.

Részben önkormányzati támogatásból, részben pedig NKA pályázati pénzből 2019-ben is folytattuk a Herman Lipót képtár festményeinek restaurálását. Sajnovits Péter a következő képeket restaurálta: *Patak a faluban, Munkában, Szőnyegjavítás, Virágos terasz, Önarckép (1905), Hullámfürdőben, A falu tornya, Napsütéses parasztudvar*. A Penta Restaurátor Műhely a következő képeket restaurálta: *Rózsai arcképe, Gyuszi, Mancsi, Dobenek Ili, Bemutatkozó modell, Tanulmányfej Radó Rózáról, Nyírfácskva*. A Penta Restaurátor Műhelynél az alábbi képeken dolgoznak még: *Önarckép, Aratás, Két fürdőző, Tengeri fürdő*

Gyarapodás:

A 2019-es év nyarán is igen jelentős kollekcióval gyarapodott éremtárunk. Önkormányzati támogatásnak köszönhetően sikerült megvásárolnunk egy bizánci arany solidust, mely a honfoglalás és az Árpád-házi királyok idején általános fizetőeszköz volt Magyarországon. Ezt a kort reprezentálja Szent István „Lancea Regis” nevezetű ezüst dénárja is, melyből egy másolati példányt vásároltunk meg a Magyar Nemzeti Bank Érmeboltjából. Már a kezdetektől az éremtár gyűjtőkörébe tartoznak a Magyar Nemzeti Bank által kibocsátott emlékérmek.

2019-ben az ebből a sorozatból hiányzó tételek beszerzésében is nagy lépést tettünk előre. Mintegy 54 darabot vásároltunk meg részben a Magyar Nemzeti Bank érmeboltjából, részben pedig numizmatikai börzéken.

2019 januárjában elhunyt Dobál Miklós, a Huszár Lajos Éremtár alapítója, adományozója. Örököse nem tartott igényt a numizmatikai témájú könyveire, így több mint 140 darab magyar és német nyelvű szakkönyvet sikerült a Huszár Lajos Éremtár könyvgyűjteményének megvásárolnunk. Szintén az örököstől jutottunk hozzá 5 darab numizmatikai vitrinhez, ezeket azonban helyhiány miatt most még nem tudjuk hasznosítani.

Jelentős mértékben gyarapodott 2019-ben a gyöngyösi érme, plakettek és kitűzők gyűjteménye is. A Huszár Lajos Éremtárnak adományozta személyi érmeinek jelentős részét dr. Magda Sándor, volt gyöngyösi képviselő és a Károly Róbert Főiskola volt rektora, valamint szintén sok gyöngyösi témájú érmet kaptunk Szabó Gyula volt polgármester úrtól. Az újonnan szerzett főiskolai érme külön vitrinben kaptak helyet a kiállító térben. Fontos hangsúlyoznunk, hogy az éremtár állományának gyarapítása éppen a gyöngyösi témában kívánatos, hiszen ezt rajtunk kívül nem gyűjti közgyűjtemény.

Látogatók, látogatottság:

Összességében megállapíthatjuk, hogy az éremtár és képtár látogatottsága az elmúlt évekhez képest nem változott: 2019-ben is mintegy félezer látogató érkezett. Elmondható, hogy az áprilistól októberig terjedő időszak a „főszezon” az éremtárban. Az ezen kívüli időszakokban inkább csak az egyéb rendezvények miatt idejövő látogatókra számíthatunk. Pontos adatokkal a látogatottságot illetően azért nem rendelkezünk idén sem, mert a belépők megvásárlása nem tükrözi a tényleges számot. (Nagyszámú az ingyenes látogató és a gyűjtemény sajátos elhelyezése folytán – a könyvtár galériáján van elhelyezve – nincs szervesen elválasztva a könyvtárlátogatóktól.) Ezáltal ugyanis nagyszámú látogató került „spontán kapcsolatba” a kiállított anyaggal. Számszerűen valamivel több szervezett csoport látogatta meg a kiállítást mint a korábbi években, ezek mindegyike elég népes volt. Örömteli, hogy több helybeli nyugdíjas csoport is felfedezte magának az éremtárat, s jelezték, szívesen visszajönnének minden évben.

A korábbi években is sokszor panaszkodtunk a diákcsoportok alacsony számára. Ez sajnos ebben az évben is igaz volt. A viszonylag alacsony látogatottság mellett ugyanakkor örömteli tény, hogy a látogatókönyv alapján, de a szóbeli visszajelzések alapján is, akik végigjárták a kiállítást tárlatvezetéssel, rendre lelkesedve számolnak be arról, hogy mekkora élmény volt számukra a látogatás.

Kapcsolatok:

Továbbra is pozitívként kell értékelnünk a 2019-es év kapcsán, hogy sikerült megőriznünk a jó kapcsolatot a MÉE Gyöngyösi Csoportjával és a szegedi Szabó Éremverdével. Előbbiekkel már évek óta együttműködünk, s nem csak helyet biztosítunk összejöveteleiknek és könyvtárunknak, hanem kitűnő szakmai kapcsolatban is vagyunk velük. A „Tisztelet az elődöknek” című éremsorozatuk minden darabjából ajándékoztak az éremtárnak, itt helyezték el letétbe a sorozat verőtüveit is, tavaly közösen adtuk ki az éremtári sorozat 4. füzetét, illetve az egyesület 2019-2020. évi emlékérmén irántunk való tiszteletből Huszár Lajos portréja is szerepel. Szintén hálásak vagyunk nekik azért, amiért távolabb eső országos börzéken képviselnek minket és segítenek a ritka gyöngyösi vonatkozású érme felkutatásában.

Rendkívül hasznosnak bizonyult a Szabó Gyula volt polgármester úrral való kapcsolatunk, aki lelkes híve a gyöngyösi témájú érme összegyűjtésének. Nem csak saját anyagát adományozta eddig is az éremtárnak, hanem jó kapcsolatainak köszönhetően más prominens gyöngyösi gyűjtővel is kapcsolatba lépett és sokakat rábeszél arra, hogy gyűjteményük gyöngyösi érmeit nekünk adományozzák, vagy legalább egy fotózás erejéig rendelkezésünkre bocsássák.

Fontos megemlítenünk a gyöngyösi Tourinform irodát is, hiszen a gyöngyösi látnivalókról szóló kiadványaikban rendre szerepel a Huszár Lajos Éremtár és a Herman Lipót hagyaték. Kiadványaiknak köszönhetően rendkívül sokakhoz eljut a gyűjteményünk híre, és a visszajelzések szerint nagyon sokan innen értesültek először létezésünkről.

A hatvani Hatvany Lajos Múzeum 2019. november 6-ától időszakos kiállítást rendezett Herman Lipót művészasztalai címmel, ahová a nálunk lévő Herman grafikákból és műtárgyából is válogattak. A kiállítás olyan sikeres volt, hogy a kiállítást az ország több pontján is szeretnék megismételni, ahová a Herman Lipót hagyaték műtárgyait tőlünk továbbra is a Hatvany Lajos Múzeum közvetíti majd.

Munkaterv a Huszár Lajos Éremtár és Herman Lipót Gyűjtemény

2020. évi tevékenységéhez

A Huszár Lajos Éremtárat és Herman Lipót Képtárat 2020-ban is szeretnénk a város négy közép és egy felsőfokú oktatási intézményeinek rendkívüli történelemóra vagy múzeumpedagógia céljára kiajánlani. Kiváló szemléltetőanyaggal szolgálunk ugyanis a történelem, gazdaságtörténet, pénztörténet, valamint a rajz és művészettörténet tantárgyakhoz. Ennek érdekében fenn fogjuk tartani a kapcsolatot az öt tanintézmény történelem, illetve gazdasági szakirány szakos tanáraival. Továbbra is készülünk a csoportok fogadására és a tárlatvezetésekre.

A tárlatvezetés színvonalasabbá tételéhez igénybe fogjuk venni a pályázati forrásokból beszerzett audiovizuális eszközöket, melyeken rövid éremnépszerűsítő és pénztörténeti filmösszeállításokat játszunk le. Folytatni kívánjuk az éremtárat népszerűsítő Éremtári Füzetek megjelenítését egy füzettel. Állománygyarapítást elsősorban a gyöngyösi érmek, plakettek és kitűzők tekintetében képzelünk el, hiszen ez az egyetlen olyan anyag, melyet közgyűjtemény rajtunk kívül nem gyűjt. A forgalmi pénzek anyaga teljes, lezárt gyűjtemény, mégis érdekesnek tartjuk a bővítését olyan érmekkel, amelyek szoros értelemben véve nem tartoznak hozzá, ám fontos szemléltetőeszköz lehetnek a magyar pénztörténet jobb megismeréséhez. Ilyenek a számánida dirhemek, a török kori török pénzek (akcse), melyek nem Magyarország területén készültek ugyan, de Magyarországon kerültek elő, hiszen ősünk ezeket is használták.

Pályázati pénzből már 2018-ban elkészült egy látványraktározó szekrény, amelyben vízszintes és függőleges kihúzható részekbe mintegy 700 db érmét lehet elhelyezni. Az érmekeket befogadó függőleges plexifalakra már 2019 februárja óta várunk, de csak 2020. január végére kaptunk ígéretet a kivitelezésre. Három hagyományos tárló teljes anyagát tervezzük ide átköltöztetni, ami kb. 400 emlékérmet érint. A felszabaduló tárhelyekre olyan anyagot szeretnénk átköltöztetni, amely eddig helyhiány miatt nem volt kiállítható és csak raktárban őriztük. A látványraktározó szekrény megvilágítása szintén egy új feladat, a kivitelező cég ugyanis csak a vitrineket szerelte fel világítással, az éremtároló fiókok megvilágításához egyelőre csak a beltéri világítás szolgál, ami nem elegendő.

Idén is szeretnénk folytatni Herman Lipót képeinek restaurálását, amihez elengedhetetlenül fontos a pályázati támogatás. Ugyancsak pályázati pénzből tervezzük finanszírozni az érmek, festmények és grafikák műtárgyfotózását, ami azért elengedhetetlen, mivel több alkalommal kértek tőlünk ilyen fotókat publikálás céljából. Egyelőre 150 éremről és 25 festményről rendelkezünk jó minőségű műtárgyfotóval, vagyis előttünk áll még körülbelül 1400 érem, 75 festmény és 100 grafika fotózása.

2019-ben NKA hoz nyújtottunk be pályázatot időszaki kiállítás megvalósítására a 80-asi lakótelep fiókkönyvtárban. A pályázat keretében kiállítási installációk elkészítésére is lehetőségünk van, így folyamatosan rendezhetünk kiállításokat a fiókkönyvtárban is. A kiállítás címe: *Én a szabadság pártján állok – Herman Lipót élete és munkássága száz évvel ezelőtt.* Célunk, hogy a kiállítással a jelenleg raktárban lévő alkotásokból is többet be tudjunk mutatni. A kiállítás anyagát utaztatni is szeretnénk, így népszerűsítve gyűjteményünket. Tervezett kiállítóhelyek: Az Eszterházy Egyetem Gyöngyösi Campusának könyvtára, az egri Eventus Üzleti, Művészeti Iskola és a Hatvany Lajos Múzeum Hatvanban.

Minden tevékenységünk arra irányul, hogy az Éremtár és a Herman gyűjtemény egyre ismertebb legyen városunk határán belül és azon túl is. Hogy ne csak felkerüljön az ország térképére, hanem egyre inkább ismertté váljon. Ebben a fent felsoroltakon kívül egyre inkább nélkülözhetetlen tájékoztató teremőr alkalmazása, aki a látogatók kiszolgálásán kívül vagyonvédelmi feladatot is elláthatna.